

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za ostanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

14. štev.

V Ljubljani, dne 20. julija 1895.

V. leto.

Slovenska zmaga v državnem zboru.

Štajerski Slovenci se že dolgo poganjajo za osnovo slovenske ali vsaj dvojezične gimnazije v Celju. Že minister Gauč jo je bil obljubil in o potrebi in umestnosti takega zavoda ni bilo več dvomiti, ko so se slovenske paralelke v Mariboru bile dobro obnesle. Vzlic temu Nemci niso hoteli nikakor privoliti v osnovo te gimnazije. Celjski mestni zastop je napenjal vse sile, da bi osnovo dvojezične gimnazije preprečil, podpiral ga je štajerski deželni zbor in pa vsi liberalni in nacionalni Nemci.

Po vsem nemškem taboru se je kričalo, da je slovenska zahteva nečuvven napad na nemško posest, in baš ta krik najbolje kaže vso krivičnost Nemcev. Celjsko okrajno glavarstvo je skoraj čisto slovensko izvzemši nekaj celjskih Nemcev in nemškutarjev in vsak pravico-ljuben človek mora priznati, da je le pravično, da se za slovensko prebivalstvo dovoli tudi kak srednje-šolski učni zavod in pred vsem odpravi krivica, da bi slovenski dijaki morali obiskovati pripravljalni tečaj, da si dovolj prisvojé nemščine, da morejo potem slediti čisto nemškemu pouku, da torej sinovi slovenskega kmeta morajo jedno leto študirati dalje, nego nemški.

Kakšen razlog so imeli Nemci zoper celjsko gimnazijo? Zdi se nam, da jih mori strah, da se potem, če se malo bolj razvije slovenstvo v Celju, celjsko umetno nemštvo malo pogubi, ko že sedaj propada. Vzdržuje

se le, ker vedno dobiva dotoke s slovenske strani, slovenskih odpadnikov. To pa bode prenehalo, da Slovenci dobimo v Celju srednjo šolo na narodni podlagi. Sedanjim celjskim Nemcem že sedaj slovenščina gladkeje teče nego nemščina, in mnogi mej njimi, če slovenstvo v Celju pride do večje veljave, bodo se jeli spominjati, da so prvotno slovenskega rodu. Celjsko nemštvo je precej podobno nekdanjemu nemškutarstvu po nekaterih kranjskih mestih. Ni dolgo tega, ko so kranjska mesta še nemčurski volila v deželni in državni zbor, a razmere so se le malo premenile, pa je to nemštvo zginilo kakor kafra.

Seveda kolikor je pravega nemštva, ga slovenska gimnazija ne bode omajala. Vsaj bi tudi čudno bilo, da bi šest slovenskih profesorjev moglo kar posloveniti tako mesto, posebno ker se Nemci lahko opirajo na njih kulturo. Tudi uporna sila nemškega naroda je dovolj znana, in zato je smešno le govoriti, da bi mogli Slovenci Nemce posloveniti. Strah celjskih Nemcev pač le kaže, da čutijo sami, da velik del njih nemštva ni pristen in da nemška moč v Celju precej sloni na tem, ker se Slovenci ne zavedajo svoje narodnosti.

Nemški listi so sami postopanje celjskih Nemcev s tem opravičevali, da je na Češkem in Moravskem marsikatero mesto bilo za Nemce kmalu zgubljeno, ako je dobilo le češko gimnazijo. Seveda ni misliti, da bi bil

LISTEK.

Polikuška.

(Povest grofa Leva Tolstega.)

(Dalje.)

VI.

In res je Jegor Mihajlovič ta čas prihajal iz graščine. Kape so se vzdigovale druga za drugo nad glavami, in bolj če se je približal oskrbnik, tembolj so se odkrivale sive, plosive, plešaste, črne, rumeno- in rdečelase glave, glasovi so polagoma utihnili. Jegor Mihajlovič je stopil na stopnice; ko govori v svojej dolgi suknji, z rokami nerodno vtaknenimi v žepe, s tovarniško naprej

pomaknjeno kapo in s široko razkoračenimi nogami gori na stopnicah zapovedujoče, ozirajoč se na vzdignjene, največ stare in največ lepe bradate glave, je bil videti ves drugačen, kakor pred gospo. Bil je mogočen.

— Dragi moji, tukaj je odločitev gospejina: Od graščine se ne dá nobenega, le sami določite, kdo pojde. Letos je nam treh treba. Prav za prav le dva in pol, a polovica se za pozneje zaračuni. Vse jedno je, če ga damo sedaj ali drug pot.

— Res je tako, reklo je več glasov.

— Po mojih mislih pojdeti Horoškin in Mitjiškin Vacka, tako ukazuje sam Bog.

— Tako je, reklo je več glasov.

češki zavod sam uničil nemštvo, temveč Nemcev prav za prav že prej dosti ni bilo, samo slovansko prebivalstvo se ni zadosti zavedalo svoje narodnosti. Ko je slovanski zavod nekoliko pripomogel k vzbudi slovanske narodne zavesti, je pa nemštvo se hitro moralo umakniti. Nekaj podobnega se boje v Celju.

Celjskim Nemcem se je pustila njih gimnazija in zatorej je le prazno govoričenje o napadu na njih posest. Sedaj bodi le njih skrb, da si svojo gimnazijo ohranijo. Dosedaj je bilo vedno več Slovencev na celjski gimnaziji nego Nemcev in gotovo je, da bode nemška gimnazija sedaj slabše obiskana. Nas je toliko, da je slovenski zavod potreben, koliko pa Nemci imajo mladine za svojega, je njih stvar. Seveda se boje celjski Nemci, da bode že samo obstanek slovenske gimnazije pokazal, kako male vrednosti je njih umetno nemštvo.

Pa še nekaj drugega je, kar Nemce jezi. Nemški sinovi niso posebno nadarjeni. Že sedaj so jih večkrat prekosili slovenski, če tudi so imeli mnogo več težav, ker so se že v nižjih razredih gimnazije morali učiti v tujem jeziku. Še bolj bodo sedaj zaostajali nemški sinovi, kar ne bode bahastim Nemcem na čast. Dosedaj je pa tudi več srednje nadarjenih kmetijskih sinov v gimnaziji propalo, ker niso mogli slediti tujemu pouku. To bode sedaj drugače. Tudi ti bodo izhajali in Nemci pozneje v javnem življenju dobé več konkurentov. Zaradi pomanjkanja izobraženih Slovencev na Štajerskem so se večkrat nastavljali v slovenskih krajih Nemci, ki niso bili zmožni slovenščine. Pa tudi slovenski sinovi, ki so se šolali na nemških šolah, včasih niso znali dovolj pismene slovenščine in to je oviralo slovensko uradovanje.

Čimveč bomo Slovenci imeli domačih močij, tem manj bode se vlada mogla izgovarjati, da slovenskega uradovanja ne more izvesti, ker jej manjka sposobnih ljudij. Slovensko uradovanje bode pa tudi zaprlo pot tujim Nemcem na Slovensko. V tem oziru so Nemci lahko trdili, da je celjska gimnazija zadeva vseh avstrijskih Nemcev. Čimveč domačega razumnštva bode vzgojila celjska gimnazija, tembolj bode zaprla pot nemškemu urad-

nikom na Slovensko, kateri so dosedaj že pri nas napravili mnogo zmešnjav s svojim neznanjem slovenskega jezika in večkrat se odlikovali s svojim nasprotstvom do Slovencev. Seveda Nemci zaradi tega ne morejo še tožiti o krivici, ker vendar ni nikjer zapisano, da bi Nemci morali imeti kako prednost pred drugimi narodi. Naravno je, da ne morejo službovati v krajih, za katere nimajo potrebnega jezikovnega znanja.

Celjska debata v državnem zboru je pokazala, kako jedini so Nemci v boju proti nam. Celo dunajski krščanski socialisti, ki se pri drugih prilikah radi laskajo Slovanom, glasovali so, kakor jeden mož proti nam. Profesor bogoslovja dr. Scheicher je glasoval proti nam in tako očitno pokazal, da s tem, da je kdo dober katoličan, še nikakor ni pravičen v narodnem oziru. Samo maloštevilni nemški konservativci so pa uplivu grofa Hohenwarta glasovali za celjsko dvojezično gimnazijo. Pri tem jih pa ni toliko vodilo pravicoljubje, kakor to, da baš sedaj iščejo opore pri Slovanih, ko je jim levica zaradi volilne reforme prijateljstvo odpovedala. Sijajno se je pokazala pa pri tem slovanska vzajemnost. Vsi Slovani glasovali so za celjsko dvojezično gimnazijo, mej njimi tudi rabinec Bloch, ki je sicer v lepem prijateljstvu z zjedinjeno levico. In izid glasovanja je bil ta, da je pravična stvar zmagala s 170 proti 130 glasom. Kakšnega pomena je bilo to glasovanje, kaže že to, da so skoro vsi poslanci bili zbrani. Odločila je zbornica brez vsacega vladnega pritiska, ker je vodja učne uprave izjavil, da vlada ne zavzemlje v tem nobenega stališča, temveč prepušča odločitev zbornici. Težek je bil boj in zato je pa razumljivo veliko veselje štajerskih Slovencev nad zmago, v več krajih so pokali topiči in goreli kresovi. Ta zmaga bode pač naše štajerske brate še bolj vzpodbudila v boju in delu za našo narodno slovensko stvar.

S tem delom pa Slovenci nikakor ne mislijo kratiti Nemcev v njih ustanovnih pravicah. Nam je le na tem, da se nam dajo sredstva, ki so potrebna našemu narodnemu razvoju, pred vsem potrebne šole; Nemci naj pa ohranijo sedanje zavode, če jih potrebujejo.

— Tretji naj pa pojde Dutlov, ali kdo iz dvojnikov. Kakor rečete?

— Dutlov naj gre, zaslišalo se je več glasov. Dutlovi so trije.

In zopet začel se je po malem krik, in prišlo je zopet na neki kos vrta in neke v graščini ukradene vreče. Jegor Mihajlovič je že dvajset let oskrboval posestvo in bil je prebrisan in skušen človek. Postal je, poslušal četrť ure in nakrat ukazal umolkniti in Dutlovim dati žrebne listke, da žrebajo, kdo iz treh da pojde. Narezali so žrebne listke in potem je Hrabkov vzdignil Iljiškin žreb iz klobuka, katerega je poprej stresel. Vsi so umolknili.

— Moj, kaj? Pokaži semkaj rekel je Ilja z jeclja-jočim glasom.

Vsi so molčali. Jegor Mihajlovič je ukazal drugi dan prinesiti denar za vojaške novince, po sedem kopek od kmetije in izjavil je, da je vse končano in razpustil je shod.

Oskrbnik stal je na stopnicah in gledal odhajajoče. Ko so mladi Dutlovi se skrili za oglom, je poklical starca, ki se je ustavil in šel v pisarno

— Smiliš se mi starec, rekel je Jegor Mihajlovič in se usedel na naslonjač pri mizi, — na tebi je vrsta. Od-kupiš li nečaka ali ne?

— Starec ni odgovoril, temveč je le pomenljivo pogledal Jegorja Mihajloviča.

Politični pregled.

Deželni zbor kranjski je sklican na 24. julija in bode zboroval na starem strelišču.

Državni zbor sedaj razpravlja državni proračun in pa civilni dnevni red. Drugi teden menda preneha svoje zborovanje. Nemški nacionaleci bi radi liberalce prisilili, da bi v tretjem branji zavrgli ves državni proračun, da pokopljejo s tem še celjsko gimnazijo. V državnem zboru se namreč glasuje za vsako postavko proračuna posebe, potem pa še o vsem proračunu vkupe, kakor se je pri posamičnih glasovanjih vzprejel. Če se pri tem glasovanju zavrže, pa je odklonjen. Liberalci se pa ne upajo iti do take skrajnosti, ker bi potem zgubili zaupanje na višjih mestih. Pri tretjem branju ne gre le za celjsko gimnazijo, temveč za redno gospodarstvo sploh. Njih klub je zatorej izdal neko izjavo, da bi tako glasovanje nič ne pomagalo, ker vlada bi gimnazijo vzel temu osnovala, če ne drugače pa s posebno cesarsko odredbo.

Plener. Bivši finančni minister Plener je odložil svoj mandat. Nevoljen je, ker ga je stranka poprej zapustila, predno je rešen davčni zakon. Plener bi bil rad, da bi levica s celjskim vprašanjem vladi ne bila delala sitnosti, da bi bili potem z davčno reformo petakarje pripravili ob volilno pravico. Levica pa ni imela pravega pojma za njegove namene. Govori se, da Plener postane predsednik najvišjemu skupnemu računišču, katera služba nese na leto 15.000 gld.

Celjske gimnazije bojé se celo Madjari. Njih list pišejo, da je dovolitev te gimnazije začetek tacihi prememb, ki bi utegnile biti Madjarom v škodo. V Budimpešti se že bojé, ko bi se razmere na Ogerskem tako zasukale, da bi morali dovoljevati tudi Slovanom gimnazije.

Civilni zakon, to je poroka pod državnim uradnikom, ki pa ne bode duhovnik, se vpelje na Ogerskem dne 1. oktobra. Ob enem bodo ti uradniki prevzeli vodstvo knjig o porokih, smrtih in porokah. Knjige bodo vodili le v madjarščini. Poročal bode državni uradnik tudi madjarski. Ženin in nevesta bodeta morala tudi madjarski odgovarjati. Ko bi ženin in nevesta madjarščine ne znala, bode pri poroki moral biti poseben tolmač, ko bi tudi poročujoči uradnik njiju jezik znal. Vidi se

torej, da je nova postava tudi sredstvo za pomadjarjenje Slovanov in Rumunov. V madjarščini se bodo pisali seveda tudi vsi rojstveni, poročni in mrtvaški listi. — Civilni zakon vpelje se tudi na Reki, a vendar tukaj ne bode madjarska, temveč italijanska poroka. To, da se ogerske postave na Reki uvajajo brez dovoljenja Hrvatske, kaže, da Madjari to mesto smatrajo že popolnoma za svoje. Hrvatska vlada in hrvatskega deželnega zbora večina pa k temu molčita.

Stambulov. V ponedeljek zvečer vračal se je bivši bolgarski ministerski predsednik iz unijonskega kluba domov. Peljal se je z bivšim županom Petkovom. 20 korakov od hiše Stambulova je nekdo ustrelil na kočijo. Stambulov in Petkov sta planila iz kočije, a sedaj napadejo štiri osebe Stambulova in ga z bodali grozno razmesarijo. Sluga Stambulova je streljal na napadalce, a ni nobenega zadel. Čudno je, da policija ni prišla na pomoč, temveč je še bežala, ko je videla napad. Stambulov je bil tako razmesarjen, da je čez dva dni umrl. Sodi se, da je napad zasebno maščevanje.

Razmere mej Rusi in Bolgari se boljšajo. V Peterburg je odšlo posebno bolgarsko odposlanstvo, katero vodi metropolit (nadškof) trnovski Klemen. To odposlanstvo je v Peterburgu bilo od visokih oseb kaj prijazno vzprejeto. Položilo je vence na groba carjev Aleksandra II. in Aleksandra III. Govori se, da je bolgarski knez naročil odposlanstvu, naj naznani v Peterburgu, da on prestopi s svojo rodbino vred v pravoslavje, ako ga prizna Rusija. Prestolonaslednik bi se po prvotni ustavi itak bil moral vzgojiti v pravoslavni veri. Rusija namreč želi, da narodi, katere je ona osvobodila turškega izesa, ostanejo pravoslavni.

Vstaja v Makedoniji traja dalje. Bilo je zopet več bojov mej Turki in vstaši. Bolgarska vlada je v veliki zadregi. Narod jo sili, da bi podpirala vstajo, Turčija in vevlasti jej pa odgovarjajo. Slovenec Miroslav Hubmajer, ki je sedaj v Srbiji in dobro pozna razmere v Makedoniji, ker je jedenkrat že skušal ondu organizovati vstajo, nima sedaj nobenega upanja, da bi vstaja imela kaj vspeha. Makedonske narodnosti so si preveč nasprotno in preveč za orožje sposobnih ljudij je na tujem.

— Radi bi ga odkupili, a s čim, Jegor Mihajlovič. Dva konja sta mi v jednom letu poginila. Ženil sem nečaka. Naša usoda je taka zaradi tega, ker pošteno živimo. On lahko govori. (Spomnil se je Rezuna.)

Jegor Mihajlovič je z roko obrisal čelo in zdehnilo se mu je. Očividno se je že naveličal in čas je bilo iti precej.

— Oh, stavec, ne greši! rekel je, le poišči po kotih, če najdeš starih 400 rubljev. Takega prostovoljca ti kupim, da je čuda. Nedavno se je jeden ponudil.

— V guberniji li? vprašal je Dutlov razumevši mesto pod besedo gubernija.

— Kaj, ali ga kupiš?

— Rad bi, a pred Bogom, da ...

Jegor Mihajlovič mu je segel v besedo:

— Nanj glej, stavec, da se Iljuška nam kaj ne pokvari; pošlji ga danes ali jutri, da jih takoj odvedem. Ti sam ga pelješ, ti sam si zanj odgovoren; če se kaj prigodi, kar varuj Bog, ti vzamem staršega sina. Slišiš?

— Jeli hočete vzeti katerega dvojnikov, Jegor Mihajlovič, to bi bilo krivično, rekel je, ko je poprej malo pomolčal. Brat mi je umrl pri vojakihi, sedaj mi še vzemite sina; zakaj imate baš name tako sovraštvo?

— Nu, pojdi, pojdi, rekel je Jegor Mihajlovič: — nič se ne dá storiti: Na Iljuško glej, zanj si odgovoren.

Dutlov je šel domov in zamišljen trkal z omajeno lipovo palico po stezi.

(Dalje prihodnjič.)

Petindvajsetletnica nemško-francoske vojne praznuje se sedaj v Nemčiji. Priredilo se bode več slavnosti. Cesar se udeleži samo slavnosti gard v Berlinu. V Alzacijo in Lotaringijo cesar ne pojde k slavnostim, da ne žali s tem Francozov. Vidi se, da se Prusi Francozov le ne bojé.

Volitve za angleški parlament se sedaj vršé. Kakor kaže, imeli bodo konservativci večino v novi zbornici. To je obžalovati z ozirom na balkanske zadeve. Libe-

ralci bi bili gotovo se potegnili za Slované v Makedoniji, konservativci bodo pa le Turke podpirali. Za Irsko misli tudi konservativna vlada nekaj storiti. Poskusila bode narediti sedanje najemnike za samostojne kmete. Velikim posestnikom bode odkupila posestva, katera sedaj obdelujejo najemniki. Seveda denar, katerega bode vlada v to porabila, bodo morali najemniki v večletnih obrokih povrniti. Sicer pa obetajo konservativci, da bodo mnogo storili za delavce.

Slovenske in slovanske vesti.

(„Slovensko društvo“ v Ljubljani) je imelo dne 9. t. m. zvečer v čitalničnih prostorih svoj občni zbor. Predsednik dr. Tavčar je pozdravil navzočnike, predstavil vladnega zastopnika in namesto tajnika poročal o društvenem delovanju v minulem letu. Delovanje je bilo skromno, največ zategadelj, ker si je „Narodna stranka“ zasnovala novo organizacijo. Društvo se je udeležilo deželnozborske volitve na Notranjskem in shoda zaupnih mož v Ljubljani, vrh tega pa storilo kar treba, da bode društveni odbor v ozki dotiki z izvrševalnim odborom „Narodne stranke“. Blagajnik dr. Kušar ja poročal o denarnem stanju. Dohodkov je bilo 728 gld. 30 kr., izdatkov pa 390 gld. 70 kr. Ker je društveno glasilo „Rodoljub“ prešlo v last „Narodne Tiskarne“, bo društvo odslej lažje izhajalo. Po kratki razpravi se je odobrilo tajnikovo in blagajnikovo poročilo. Pri volitvi je bil voljen predsednikom dr. Tavčar, ljubljanskimi odborniki: gg. dr. vit. Bleiweis, J. Gogola, J. Lavrenčič, J. Lenče, dr. Kušar, J. Zupančič, unanjimi odborniki J. Ditrih v Postojini, dr. Poznik v Novem mestu in notar Globočnik v Kranju. Namestnikoma: dr. Franko in dr. Kuhar, računskima preglednikoma dr. Pirc in A. Zagorjan. Po končani volitvi se je oglasil za besedo dr. vitez Bleiweis-Trsteniški in rekel, da je morda umestno izpregovoriti nekoliko besed o kompromisu glede občinskih volitev. Zvrševalnemu odboru se je namreč očitalo, da je prestopil svoj delokrog, ker je ponudbe glede kompromisa vzrejel. O tej stvari bi se dalo govoriti. Pri razmerah, ki so nastale vsled potresa, je vsak trezen in razsoden človek čutil, da je sporazumljenje z nasprotniki umešno, da se Ljubljani in deželi pomore. Ko se je nasprotna stranka v tem smislu oglasila, dovolili smo jej tri zastopnike v občinskemu svetu, a s pogojem, da se tudi glade deželnozborskih in državnozborskih volitev takoj prično pogajanja. Nasprotna stranka se tega dogovora ni držala; nje voditelji so se izgovarjali, da nimajo mandata, da mora o tem sklepati osrednji volilni odbor, o katerem doslej nihče nič slišal ni, a iz glasila te se vidi, da sploh nikdar ni imela dobre volje, da nas je prevarila. Mi smo grešili, ker smo ji podali roko, zanašajoč se na njih politično poštenje. Z ljudmi, ki tako malo respektirajo dano besedo, je odslej nemogoč vsak dogovor. — Predsednik dr. Tavčar se je članom zahvalil za udeležbo in zaključil občni zbor.

(Shod „Národne stranke“ v Starem Trgu prepovedan.) „Slovensko društvo“ je mislilo dne 14. t. m. prirediti shod „Národne stranke“ v Starem Trgu. Okrajno glavarstvo pa shoda ni dovolilo, ker je ljudstvo vsled nedostojnega šuntanja, o katerem imajo razsojati šele kazenska sodišča, tako razburjeno, da se je bati, da bi se kalil javen mir in red. — „Slovensko društvo“ je vložilo proti tej prepovedi pritožbo. — Naša katoliška stranka je tajila, da ni nič hujskala ljudstva, a tukaj okrajno glavarstvo njeno postopanje označuje za nedostojno šuntanje. To je pač zadosti. Sicer bode pa kazenska obravnava stvar še bolje pojasnila.

(Podpora po potresu poškodovanim.) Deželni predsednik je izdal nastopni razglas: Na postavi zakona z dne 6. julija l. 1895., drž. zak. št. 94, se povodom potresa, ki je zadel vojvodino Kranjsko l. 1895, dovoljujejo v popravo razdejanih ali poškodovanih poslopij nastopne podpore iz državnih sredstev: 1.) Posestniki poslopij, ki so vsled potresa postali pomoči potrebni, prejmo brezobrestne predjume proti zemljiško-knjižnemu zavarovanju ali pod poroštvom dotične občine. Te predjume je povrniti v 15 enakih letnih obrokih, začenši od dne 1. januarja l. 1901. 2.) Pomoči najpotrebnejšim posestnikom poslopij se smejo dovoliti nepovratne podpore, kadar so okoliščine vredne posebnega ozira. 3.) Gledé poprave cerkvá, župniških in šolskih poslopij se izdadó posebne odredbe. Prošnje za brezobrestne predjume ali nepovratne podpore je vložiti najpozneje do 24. julija t. l., in sicer, kadar leži poškodovani ali razdejani objekt v mestnem ozemlju ljubljanskem, pri mestnem magistratu v Ljubljani, drugače pa pri občinskem uradu tiste županije, v katere ozemlju leži dotični objekt. Pozneje dohajajoče prošnje bi se mogle vpoštevati samo po razmerju prebitih novcev, ki ostanejo na razpolaganje. Prošnje morajo obsežati: 1.) Natančno oznamenilo poškodovanega objekta: kraj, hišno številko, zemljiško-knjižni vložek. 2.) Približno visokost storjene škode in stroškov za popravo. 3.) Natančno oznamenilo, za katero vrsto državne podpor in v koliki meri se zánjo prosi. 4.) Kratko utemeljitev, da je prosilec pomoči potreben, z dodatno obrazložbo pridobitnih in premoženjskih razmer, potem rodbinskih razmer in napoved hipotekarnih dolgov. 5.) Izrečno zapoved, če je prosilec iz nabranih novcev in javnih darov že prejel kakšno podporo, in v katerem

znesku. 6.) Prošnji je pridejati: a) zemljiško-knjižni spisek; b) pri večjih, 2000 gld. presežajočih škodah, kratak proračun o troških za popravilo; c) pri popravilih, ki so se že izvršile, stavbinske račune. Prošnje in priloge so proste koleka.

(Podpora za Ljubljano.) Opozarjamo na to, da za ljubljanske poškodovance napravljata prošnje brezplačno ljubljanski magistrat in pa odbor hišnih posestnikov, kateremu je na čelu g. dr. Ivan Tavčar. Imenovani odbor ima pisarno v Gospodskih ulicah števil. 12 v hiši banke „Slavije“. Stranke si pa morajo preskrbeti proračune o stroških za popravilo ali pa stavbinske račune, ako so poslopja že popravili, da se prilože prošnjam. Opozarjamo pa tudi, da se bodo oddajala poleg brezobrestnih posojil tudi obrestna posojila po 3 %. Zanje naj prosijo tisti, ki ne računajo na brezobrestno posojilo ali katerim se brezobrestno posojilo odreče.

(Veledušna oporoka.) V torek dne 2. julija, je umrl v Ljubljani vpokojeni beneficijant g. Feliks Knific, star 57 let. Glavnim dedičem vsega svojega imetja je postavil pokojnik ljubljansko „Marijanišče“, katero mora izplačati naslednja volila: „Glasbeni Matici“, „družbi sv. Cirila in Metoda“, „Matici Slovenski“, „družbi sv. Mohorja“, „Narodnemu domu“ v Ljubljani, po 100 gld., „Narodnemu domu“ v Novem mestu 200 gld., mestni godbi v Novem mestu 200 gld., mestnim revežem novomeškim in ljubljanskim po 100 gld., revnim dijakom in dijaški kuhinji v Novem mestu po 100 gld., vrh tega pa je še določil 2700 gld. za razne duhovniške zavode in za maše ter tudi svojih sorodnikov ni pozabil. „Marijanišče“ dobi okoli 8000 gld.

(Iz Črnomlja) se nam piše: Te dni, t. j. okoli 8. ali 9. t. m., bil je kapelan Janez Pristav iz Črnomlja v vasi Ješelnik pri nekem s sv. obhajilom. Ob priliki zapazi že pri večletnem naročniku Mat. Majerle „Rodoljuba“ in začne prav po domače rentati čez ta liberalen, brezveren list in priporočati, naj se naročijo na „Domoljuba“, kateri list prinese vse več resnic (?) in novosti! Na to mu obljubita dve sestri, da ga hočejo pregovoriti, da bode pustil list. G. kaplan videvši list „Rodoljub“ v hiši, bi kmalu vse v pekel poslal. (Tako postopanje najbolje kaže, da smo prav imeli, ko smo pisali, da se gospodje bojé resnice. Mi se pa tega ne bojimo, če ljudje poleg „Rodoljuba“ beró tudi „Domoljuba“, da potem presodijo, kje je resnica, kje zavijanje in laž. Op. ured.)

(Z Dolenjskega) se piše: Krasne sadove rodé takozvani „katoliški“ shodi: Iz Kostanjevice in s Krškega se širijo daleč na okoli vesti, ki so naravnost babjeverne, naperjene proti zakonom, málo da ne anarhistične. Menite-li, da je govoril v Krškem dr. Gregorič? Kaj še! V njegovi podobi podučuje (!) ljudstvo sam cesarjevič Rudolf, ki, se vé, ni umrl. Pri „pridigah“ se je povedalo, da se bo odpravila najmanj polovica gospóde, katera je na svetu čisto brezpotrebna in katera naj bi raje delala, ne pa lenuharila po pisarnah! Kmetom se je bajé naročilo, da naj pod nos dregnejo onega, ki bi jih poterjal za globo, naloženo zaradi šolskih zamud. To vse in mnogo drugega si pripoveduje ljudstvo, ki je po teh shodih

grozno zbegano. V učiteljstvu vzbujajo te govornice hudo ogorčenost in nejevoljo. Poznate-li sedaj „prijatelje“ narodove? Potegujejo se za kmeta, a sami ga najbolj odirajo. Za krstni list brez koleka n. pr. se je plačalo preje petdeset krajcarjev, a sedaj, ko je, pravijo, cena denarju pala, naštetí moraš na vrh še jeden grošek! Vse iz ljubezni do naroda! Ha, kmeta slepijo z zapeljivimi besedami in si ga skušajo pridobiti s hujskanjem proti posvetni gosposki, pa se jim ne bo posrečilo in se jim ne sme posrečiti. Tako daleč bo prišlo, da kmet otroka ne bo več pošiljal v šolo poleti zaradi dela, po zimi zaradi mraza, pokoren ne bo ne gosposki, torej niti zakonom — v resnici, naši klerikalci spravljajo družabno življenje in vero v veliko nevarnost. Ko bi nasprotniki odgovorili, da oni niso krivi, če si ljudstvo napačno tolmači njih govore, rečemo jim: dosti slabo, da ne znajo govoriti, umaknejo naj se potem v kot. Vsekakor si pa ljudstvo ne bi izmišljalo tega ali onega, ko ne bi dali naši psevdokatoliki povoda temu početju. Krivda pade na nje in ne otresejo se je nikdar!

(„Domoljub“) nam v zadnji številki očita laži glede shoda v Starem trgu in trdi, da katoliška stranka le poučuje ljudstvo in ga ne hujska. Na to le to rečemo, da bode zadnja obravnava pokazala, kdo je pisal resnico in kakšno je podučevanje katoliške stranke.

(Pokopali) so v dne 2. t. m. v Trbovljah vrlega narodnjaka Franca Polaka. Pokojnik je bil več let občinski odbornik in nekaj časa ud trboveljskega krajnega sveta. Bil je tudi ustanovni član trboveljske posojilnice. Imel je šele 44 let. Pogreb je bil jako sijajen.

(Občinska volitev v Trziču) Po dolgih borbah je tudi v občinskem zastopu v Trziču narodna stranka zmagala. Borba je bila huda in volitev se je morala večkrat ponavljati, ker so se pri vsaki volitvi godile nepostavnosti od strani nemškutarske stranke, oziroma nemškutarskega županstva, katero je podpiral neki višji gospod. Tudi pri zadnji volitvi dne 28. majnika je po nepravilnosti bila zmagala nemčurska stranka, kajti v drugem razredu je volil Karol Pollak iz Ljubljane, ki v Trziču nima volilne pravice. Ker je bil le jeden glas večine v tem razredu, je vlada, razveljavši glas Pollaka, odredila žreb pri enakem številu glasov, pri katerem so bili izžrebani trije narodnjaki in jeden nemškutar. Ker so v tretjem razredu zmagali bili narodnjaki, imajo sedaj v trškem zboru večino

(Celjski mestni zbor) je dne 13. t. m. imel sejo pod predsedstvom podžupana Rakuscha. Tožili so o krivicah, ki jih delajo Slovenci nemškemu Celju, katero hočejo kar posloveniti. Potem so pa sklenili resolucijo, v kateri pozivljejo nemške poslance, naj glasujejo v tretjem branju proti državnemu proračunu. Vse sklepe sporočili so svojemu državnemu poslancu dr. Foreggerju. Zahvalili so se tudi vsem nemškim poslancem, ki pomagajo braniti celjsko nemštvo. Dobro, da se za sklepe nemških Celjanov nikdo dosti ne zmeni!

(Nemško-konservativnemu poslancu dr. Kalteneggerju) je katoliško-politično društvo v Konjicah poslalo zahvalo, ker je odločno zagovarjal v državnem zboru

osnovo celjske gimnazije. Ta poslanec je bil pokazal izreden pogum. Ko je govoril, je nemška levica jela tako razgrajati, kakor bi bila v kaki gostilni, ne pa v državni zbornici. Zmerjali so ga z izdajalcem, a vse ni nič pomagalo. Počakal je, da so se izkričali, potem pa je govoril dalje in odločno naglašal pravičnost slovenske zahteve. Pri njegovih volilcih rujejo še sedaj nemški liberalci in nacionaleci proti njemu, a menda ne bodo nič opravili, ker nemški kmet ni tako sovražen Slovencem, kot pa nemški politični voditelji.

(Kardinal Ledochowski) praznuje letos petdesetletnico svojega mašništva. Kardinal je dober katolik, pa tudi dober Poljak. Ko je bil nadškof na Poznanjskem, ga je bila dala pruska vlada zapreti, in je sedel dve leti v ječi, ker se je upiral nekaterim proticerkvenim zakonom. Potem je šel v Rim, kjer je sedaj načelnik sv. Propagande,

ki je jako visoko mesto. Letos ob polstoletnici so mu poljski rojaki poslali čestitke z 20.000 podpisov, posebno izmed priprostega naroda. Čestitali so mu tudi avstrijski Poljaki. V Hohenwartovem klubu na Dunaju so tudi podpisovali čestitko temu kardinalu. Podpisali so jo skoro vsi člani, le grof Hohenwart in grof Deym sta podpis odrekla iz državnih ozirov.

(Preosnova ruskih ljudskih šol) Rusko naučno ministerstvo je sklenilo ustanoviti na vseh dvo-in večrazrednih ljudskih šolah kmetijske tečaje. V teh tečajih se bodo otroci poučevali ali sploh o kmetijstvu in živinoreji ali, ako bo to po krajevnih razmerah potrebno, o vinarstvu, vrtnarstvu itd. Vrh tega se bodo ustanovili tudi tečaji za rokodelstvo, in se bodo otroci že v šoli naučili krajevnim potrebam najprimernejšo obrt.

Razne vesti.

(Tatvine.) Zaprli so znanega tatu Jakoba Krta s Kranja pri Ljubljani dne 12. t. m. Na ljubljanskem magistratu je trdil, da je prišel v Ljubljano dela iskat. Pri sebi je imel več ukradenih stvari. Izročili so ga dežel-nemu sodišču — Dne 3. t. m. zaprli so nekega kleparja v glavni tobačni tovarni, ker je dlje časa kradel ploščevino in jo skrivaj domu voziti dajal. — Dne 8. t. m. je policija na ljubljanskem semnišču prijela tatu Andreja Kogloviča, ko je ravno mislil nekaj izmakniti. Koglovič je vojaški begun in se že dlje časa potepa po Kranjskem in Hrvaškem, živeč se s tatvino. — Prišlo se je na sled veliki tatvini v Hamanovi prodajalnici v Ljubljani. Mestni policiji se je bilo naznanilo, da ima desetletni nezakonski sin prodajalke v Večevi prodajalnici v Šolskem drvevodu Marije Schellhaus toliko sraje, ovratnikov in robcev, da se je moralo misliti, da so ukradeni. Dognalo se je, da je omenjene stvari ukradel ljubimec Marije Schellhaus, Auton Osolnik, ki je hlapec pri Hamanu. Pri hišni preiskavi našli so blaga za kacic 100 gld. vrednosti in g. Haman je blago spoznal za svoje. Osolnika in njegovo ljubico Schellhaus so zaprli, sina pa izročili domovinski občini v Železnikih. — Posestniku J. Makovcu v Malem vrhu pri Trebeljevem sta ukradena dva konja iz hleva, vredna 100 gld., Antonu Pengovu v Podgorici je ukradena kobilica, vredna 100 gld. Obeh tatvin sumljivi so cigani. — V Cojzovi hiši v Ljubljani so trije dečki ukradli štiri bakrene kotle, vredne 50 gld. Tatje so se klatili po hiši, z izgovorom, da imajo delo v hiši. Rekli so, da so pleskarji. Jednega, A. Janežiča, je policija takoj zaprla. Kotle je bila že kupila starinarica Murnik. — Bruseljska policija je zaprla več odličnih bankirjev, ker se je pokazalo, da so v zvezi z najnevarnejšimi tatovi razpečali za poldrugi milijon frankov ukradenih vrednostnih papirjev. Jeden teh bankirjev je bil občinski odbornik.

(Nezgode.) Utonil je dne 30. m. m. 23letni France Golmajer iz gorenje Lipnice pri Radovni, ko se je kopal pod Mošnjami v Savi. — Dne 4. t. m. sta se splašila konja trgovca Urbanca, ko je hlapec peljal iz Šiške. Pri Kolizeju je padel hlapec z voza. V Gradišči zadela sta v tramove, s katerim so bile podprte hiše in se zgrudila. Jeden konj je baje hudo poškodovan. — Pri streljanji s topiči se je v Ratecah ponesrečil 10letni Martin Klopčič. Pri nabijanju topiča se je unel smodnik. Odtrgalo mu je jeden palec na levi roki. — Jalenova dekla Katra Kristan

v Hlebeti je tako nesrečno pala s češnje, da je bila takoj mrtva. — Dne 8. t. m. je umrl na sejmišči v Ljubljani posestnik Jakob Strajner iz Duplič pri Grosupljem ki je bil na semenj prignat par volov. Zadela ga je kap. — V Ely-ju v državi Minesotta v Ameriki se je ponesrečil delavec Jan Rojic iz Nemške vasi pri Ribnici. Kamen mu je padel na trebuh in bil takoj mrtev. — V Charlestonu v Ameriki je dne 25. m. m. skočil vlak s tiru. Tri osebe so mrtve, več pa ranjenih. — Na jezuru Laggo Maggio na Laškem se je prevrnil čoln, ki je peljal delavke od dela domu. Devet deklet in čolnar so utonili. — Pri postaji Tabor na Češkem sta dne 4. t. m. vkupe trčila dva vlaka. Stroj jednega vlaka skočil je s tira in potegnil za seboj tri vagona. — V Rostovu na Ruskem se je ponesrečil zrakoplovec Kazimir Krasinski. Spustil se je z velike višine s padalnikom, a veter ga je zanesel v reko Don in je utonil. — V Padovi na Italijanskem se je podrl zidan most, ki je že razpadal zaradi starosti. Na mostu je bil jeden sam človek, ki je padel z razvalinami v vodo, iz katere so ga rešili. — V Bristolu v Angliji se je podrl most, s katerega je gledalo 600 ljudij tekmovalje ladij. 40 ljudij je bilo poškodovanih.

(Povodnji.) Dne 13. t. m. je bil narasel hudournik Belca v Bohinji vsled silnega naliva. Prestopil je svojo strugo, poplaval več travnikov in njiv. Voda je tudi odnesla več sena. Pretrgala je most, ki vodi z Bistrice na Nemški Rovt. Ljudje ne pomnijo, da bi bila Belca, kdaj tako velika. Narasli sta bili tudi Bistrica in Sava, a škode nista napravili nobene. — Mej Pakracem in Daruvaru se je dne 7. julija odtrgal oblak. Ves kraj je bil nakrat pod vodo. Voda je odnesla kameniti most, petnajst hiš in več gospodarskih poslopij. Gledališkemu vodji Protiću, ki je v Pakraci dajal predstave, je voda vzela vse, oder, gledališke obleke, in knjižnico. — V Daruvaru je voda tekla v kleti in hiše, in poškodovala več mostov. — Silen nalič je popolnoma pokončal jodove toplice v Cizju na Ogorskem. Potok, ki teče sredi mesteca je narasel v 60 sežnje široko reko ter seboj vse vzel, kar mu je bilo na potu in opustošil vso okolico. — Na azijskem otoku Java je bila grozna povodenj. Voda je poplavela 30 štirjaskih milj ozemlja in stala 4 metre visoko. Povodenj je odplula več vasij. Na stotine ljudij in živine je potonilo. Poljski pridelki so uničeni. — Dne 2. t. m. je divjal velik vihar na Dunaju in po okolici in napravil mnogo škode.

(Požari.) Dne 4. t. m. dopoldne ob enajstih jelo je goreti na Švici pri Dobravi. Zgorele so 12 gospodarjem hiše in vsa gospodarska poslopja, 10 goved, 8 prešičev, 1 kobila in mnogo perutnine. Zgorel je tudi neki mladenci, ki je hotel rešiti živino, a se je nanj zvrnil goreč pod. Škode je požar napravil 35.000 gld. Ogenj se je zaradi tega tako hitro širil, ker so vse hiše s slamo krite in ljudij ni bilo doma, da bi precej gasili. — Dne 14. t. m. je v Novem mestu na Kapucinskem trgu pogorelo mestno skladišče tik drevoreda. Govori se, da se je užgal les pri gašenju apna za zidanje nove davkarije. Škode je 3000 gld. — V Broderodenu pri Goti na Nemškem pogorelo je 320 hiš, mej temi vsa javna poslopja. Dva tisoč ljudi je brez strehe. Dve osemdesetletni ženski in štirje otroci so zgoreli. — V državi Čile v Ameriki je pogorelo državnozborsko poslopje. Škode je nad 2 milijona goldinarjev. — V Lojevu v ruski guberniji Minsk je požar uničil 180 hiš, veliko prodajalnic in skladišč. Trije ljudje so zgoreli. Nad 700 ljudij je brez strehe. — Velik požar je pokončal mesto Eslau na Bavarskem. 150 hiš je pogorelo. 1000 ljudij je brez strehe. — Velik požar je uničil mesto Gliviany v Galiciji. Zgorelo je 200 hiš. Le cerkev, davkarija in sodišče ostale so nepoškodovane.

(Umori in uboji.) V vasi Čreta v sevniškem okraju se je dogodil grozen umor. Dne 2. t. m. našli so v gozdu ubitega človeka srednje starosti. Glavo je imel dvakrat s sekiro prebito, po plečih in hrbtu je pa bil močno obžgan. Ne vé se, kdo je umorjenec in kdo je ubijalec. — V Kokri je France Pavšner se sprl s posetnikom Andrejem Pangercem. Sprijela sta se in je Pavšner Pangerca tako silno prijel za vrat, da ga je zadušil. — V Sainte Jean pri Marseilu je bil hud boj mej francoskimi in italijanskimi delavci. Francozi so osem italijanskih delavcev ubili, 10 pa težko poškodovali. — V Arigu blizu Madrida na Španjskem je petnajstleten deček se bil zaljubil v vdovo nekega železniškega čuvaja. Ker ga ni hotela, je zabodel njo in odrezal glave dvema njenima otrokoma.

(Toča) je dne 11. julija močno pobila na Bledu. Mej točo je bil tudi grozen nalive in vihar. Več škode je napravila toča tudi v Lescah. — Toča je hudo pobila v Motniški dolini na Koroškem. Šla je debela kakor orehi. — Po več krajih na Moravskem je bil silen zaliv s točo, ki je poškodovala vse poljske pridelke. — Na južnem Tirolskem je toča močno pobila poljske pridelke. V tridentski okolici se je bil odtrgal oblak. Voda je grozno izdelala vinograde, poplavlila cesto in železnico. — Dne 2. t. m. je pobila toča okrog Gradca in v drugih krajih srednjega Štajerja.

(Strela.) Dne 13. julija popoldne udarila je strela v hišo Martina Zdravje na Igu. Omamila je hišno gospodinjo. Hiša je precej poškodovana. Užgala pa ni nič. — Dne 3. t. m. udarila je strela v poslopje Matevža Trampuša v Gorenjem Dobnem. Pogorela je hiša, skedenj in hlev. Zgorelo je tudi mnogo sena. — V Otljici na Goriškem je strela ubila v gozdu 18letnega fanta, ki je v gozdu pod smrekjo v dežju iskal zavetja. Tovarišu njegovemu je pa strela hudo poškodovala jedno roko in ga močno osmodila. — V Spitalu na Koroškem je strela užgala občinsko hišo za uboge. Na Ojstrici nad Dravogradom je pa strela ubila več živine. — Na Moravskem je dne 13. t. m. v več krajih udarila strela. V Bizovici je ubila strela dva zidarja.

(Državna podpora.) Poljedelsko ministerstvo je po višalo prvotno dovoljeno podporo za napravo vodovoda v Razdrtem od 800 gld. na 1200 gld., ker se je načrt premenil.

(Volčico ustrelil) je dne 9. t. m. v mašunskem revirju posestnik Josip Sterle in sicer dal jej je sedem

strel, preden jo je dobil. Volčica je lovila ravno srno za svoj plen, ko jo je lovec opazil. Žival tehtala 31 kg. in se jej pozna, da mora imeti v bližini mlade. Letos se izredno veliko te živali klata po snežniških gozdech.

(Detomor pred sodiščem.) Dne 16. t. m. imela se je pred tržaško poroto zagovarjati 21letna dekla Antonija Bončina iz Ravnice na Goriškem, obtožena detomora. Našli so dne 28. majnika t. l. na stopnicah hiše št. 2. na trgu Guiseppina v papirju in cunjah zavito novorojeno dete ženskega spola. Zdravniška preiskava je dognala, da je dete bilo umorjeno, namreč vduseno. Polic. ofic. Tiz je našel brezsrčno mater v osebi omenjene dekle. Preiskava je dognala, da je bil oče detetu polkovni čevljar Fran Orel. Obtoženka je toliko priznala, da je porodila dete, da pa je bilo mrtvorojeno. Porotnik potrdili so vprašanje glede detomora z 8 glasovi, na kar jo je sodišče obsodilo na pet let težke ječe. Bončina pri razpravi ni kazala nikakoršnega kesanja in tudi obsodba ni napravila nanjo nikakoršnega utisa.

(Čudna prirodna prikazen) se je pojavila dne 9. t. m. popoldne mej 4. in 5. uro blizu vasi Suvaj v Liki pri izvoru reke Une. Iz velike skalnate razpoke izvira močan vrelec, ki 60 metrov nižji goni 4 mline in dva tečaja. Omenjeni dan pa so hipoma obstali vsi štirje mlinci, močni vrelec je bil vsahnil in ni dal niti kaplje vode več. Ko so mlinci obstali, so ljudje preplašeno hiteli k izvoru, da se prepričajo, kaj bi utegnilo biti uzrok čudni prikazni. Čez 15 do 20 minut preostanka je pri vrela zopet voda in goni mline kakor poprej.

(Kronski bankovci.) Načrti za nove kronске bankovce so se izdelali za štiri vrste teh bankovcev, namreč po 50, 100, 500 in 1000 kron. Najmanjši po 50 kron bodo blizu tako veliki, kakor dosedanja desetaki, potem pa vsaka vrsta primerno večja, tako da bodo bankovci po 1000 kron veliki, kakor sedanji tisočaki. Obdržal se bode sedanji modri in rujavi tisk, ker ga je najtežje ponarejati, vsaj fotografičnim potom.

(Besni prašiči.) V Farkaševcu na Hrvatskem so napadli prašiči dva otroka in ju razgrizli tako hudo, da sta bila v smrtni nevarnosti. Pozneje so isti prašiči zgrižili 7letnega dečka tako silno, da je siromak po groznih mukah umrl v 6 urah. Besni prašiči so se lotili celo pastirja, ko jih je odganjal od dečka, da je moral pobegniti, potem so pa šli nazaj do nesrečnega dečka in ga grozno razmesarili.

(Žalostna usoda.) Pekovski pomočnik Strelicky v Brnu se je o binkošti s svojo ljubico potopil. Končala sta si življenje, ker se zaradi svojega siromaštva še poročiti nista mogla. Strelicky ni zapustil nič družega, kakor jedno Josziv-srečko, na katero je sedaj, nekaj tednov po njegovi smrti, njegova mati zadela glavni dobiček 50.000 gld.

(Čudno vreme.) V Italiji imajo letos res čudno poletje. Predzadnjo nedeljo je v Cuneo v Piemontu snežilo, v Palermu na sicilijanskem otoku pa je bilo ob istem času 44° C vročine.

(Potresi na Ruskem in na Grškem.) V kaspiskem in uralskem ozemlju so bili te dni hudi posresi. V Uzun Adi je bilo več hiš razrušenih, železniški nasip poškodovan in je morje preplavilo pristanišče. Pristanski delavci in mnogo prebivalcev je bežalo. V Krasnovodsku so hiše bile deloma zrušene, deloma poškodovane, da so prebivalci pobegnili na prosto. V Askabadu je več hiš razpokalo. Najmanj škode je potres prouročil v Astrahanu, kjer ni bil tako silen. — Dne 9. t. m. bili so tudi v osrednji Grški močni potresi. Ponesrečil ni nikdo.

(Trpinčenih vojakov maščevanje.) V Rzeszowu na Gališkem je pri ondu garnizujočih huzarjih služboval stražmešter, ki je vojake neusmiljeno trpinčil. Ker vse

pritožbe niso nič izdale, se je triindvajset husarjev dogovorilo, umoriti krutega stražmeštra. Pri vajah so s sabljami planili nanj in ga v pravem pomenu besede razsekali na kose.

(Križani sin.) Grozen zločin se je pripetil v vasi Vionville v Luksemburgu. Neki oče je pribil svojega desetletnega sina na križ. Ljudje so krvavega dečka še pravočasno rešili in siromaka, ki je bil nezavesten, prenesli v bolnico. Krvoločnega očeta, ki je brzkone zblaznil, so zaprli. Množica ga je hotela ubiti.

(Braziljske policijske razmere.) Neki Francoz je bil prišel po opravkih v Rio de Janeiro in prebil prvi večer v družbi nekega znanca. Ko se je stemnilo, se je

odpravil domov, v svoj hôtél. Komaj pa je stopil na ulico, so ga popadli trije redarji in jeli nanj iz revolverjev streljati. Na srečo ga ni zadela nobena krogla. Redarji so Francoza prijeli, in jeli prazniti njegove žepe. Francoz je strgal jednemu napadalcev revolver iz rok in jednega redarja ustrelil, dočim sta druga dva pobegnila. Streljanje je privabilo več drugih redarjev in ti so Francoza odgnali v zapor. Komisar je tujca zaslil in ko se je uveril, da je Francoz, mu je vrnil potni list in galantno rekel: Svobodni ste; odidite kamor hočete. Francoz je odšel; ugrabljenega denarja sicer ni dobil, a tudi zaradi ustreljenega redarja ga ni nihče poklical na odgovornost.

Obrtna reforma.

Napoveduje se, da sedanja vlada predloži državnemu zboru načrt obrtne reforme. Če se to potrdi, potem smemo sklepati, da misli Kiemannsegg dalje časa vladati, kakor bi bilo soditi po začasnem značaju njegove vlade. Dotično podlago ima pač novi vodja trgovskega ministerstva že izdelano in je sad njegovega truda. Izdelal jo je še kot sekcijski načelnik pod grofom Wurmbandom, a se je bivši trgovski minister zaradi liberalcev ni upal predložiti zbornici poslancem.

Od tedaj so se pa razmere močno premenile. Razdrla se je koalicija in vladi se na levičarje ni treba toliko ozirati. Pri sedanjem položaju bi se morda dala dobiti večina za kako obrtno reformo, če tudi preveč sploh od sedanjega državnega zastopa ne pričakujemo.

Skušnje poslednjega desetletja, odkar imamo sedanji obrtni red, so pokazale marsikatero nedostatnost njegove. Izjeme, ki so se tedaj dovolile, je veliki kapital grozno izkoristil. Dokler smo imeli obrtno svobodo, še trgovci s konfekcijskim blagom niti mislili niso na to, da bi jemali naročila po meri. Sedaj pa vsi trgovci jemlje mero in sploh opravljajo krojaško obrt. Sploh večkrat niti znano ni, če tisti, ki jim blago izdelujejo, plačujejo obrtni davek ali ne. Če ga morda kdo tudi plačuje, vendar

v resnici ni rokodelski mojster, temveč le trgovec pomočnik.

Posebno nevarni za rokodelce so pa trgovci z mešanim blagom posebno v večjih mestih. Treba je le pogledati kaj vse prodaja kak trgovec, ki s svojimi ceniki preplavi vso državo. Vsakovrstno obleko, ure, čevlje, dežnike, solnčnike, klobuke, rokovice, galanterijsko blago, tudi hišno opravo, z jedno besedo vse dobiš pri njem. Navadno ti tak trgovec vse ponuja jako po ceni. Nizke cene preslepe mnogokategere in naroči si največkrat slabega blaga. Tudi po meri vam večkrat preskrbi. Dunajski židovski trgovci z mešanim blagom prodajajo celo stvari, ki se rabijo pri službi božji v krščanskih cerkvah.

Tak trgovec uniči s svojo trgovino na stotine samostojnih obrtnikov, posebno ker ima navadno mnogo denarja na razpolago.

Pri razpravi o novem obrtnem redu bode treba gledati, da se temu postavijo meje. Če se to ne stori, ne bodo pomagali nobeni dokazi zmožnosti. Veliki kapitel bode gospodaril, mali obrtnik bode pa pešal in pešal in dolgo ne bode, ko ne bode več manjšega samostojnega obrtništva, vse bode odvisno od velikega kapitala, seveda največ židovskega.

Obrtne raznoterosti.

(Odlikovanje domače obrtnosti.) C. in kr. dvorni založnik gosp. Ivan Mathian v Ljubijani bil je na mejnarodni razstavi v Kairu odlikovan za razstavljeno umetno pohištvo s prvim darilom, z zlato svetinjo na belomodrem traku. Tako se je naš domač obrt proslavil v inozemstvu.

(Nov precejalec vode) je izumil inženér Breyer družbe Blumenthal v Parizu. Skušnja, ki se je vršila v navzočnosti odličnih strokovnjakov in zastopnikov prvih pariških in inzenskih časnikov v higijenični razstavi, je imela v vsakem oziru sijajen uspeh. Stroj je presenetljivo naglo spreminjal onečiščeno vodo reke Sekvane v kristalno čisto pitno vodo. Ko je čista voda v širokem curku tekla iz odprtine stroja, so navzoči živahno ploskali. Strokovni listi imenujejo Breyerjev precejalni stroj naj-

znamenitejši predmet raztave, poudarjajo gotovi način uničenja mikrobov in omenjajo lahkost inštalacije za uporabo vode iz Sekvane. Izrekla se je splošna želja, naj bi se precejalec za poskušnjo postavil pri vstopu reke Sekvane v mestno ozemlje.

(Velikanska steklenica.) Slavni Heidelberški sod je dobil tekmeča na industrijski razstavi v Bordeauxu, namreč velikansko vinsko butilko, visoko 40 metrov. Ta velika steklenica je sestavljena iz posamičnih steklenih plošč, ki so zvezane s svinčcem in železnim ogrodjem in ima več etaž. Spodaj je vinska restavracija, do vrha pa peljejo stopnice, kjer je kiosk, v katerem ima prostora 35 oseb. Iz tega kioska, ki je podoben z žico obvezanemu šampanjskemu zamašku, je krasen razgled po vsej razstavi.

(Topovi iz papirja.) Da bi se papir uporabljal celo za izdelovanje topov, to skoraj ni verjetno in vendar se delajo v Ameriki topovi iz papirja. V sredi je kovinsko jedro, okoli pa se dene papirnata masa, ki postane trda

kakor kovina in še bolj elastična. Tak top se potem obveže s kakimi petimi legami bakrene in jeklene žice, ki se pritrdi z bronastimi vezmi. So li taki topovi tudi trpežni, o tem ni še ničesar znano.

Nezgode v rudnikih.

V rudnikih in premogokopih se pogostoma dagajajo nesreče. To je dalo povod, da je celo državni zastop na to obrnil svojo pozornost. Občno je mnenje, da to niso le nezgode, ki se ne dajo odvrti, temveč je marsikje kriva malomarnost ali pa skopost, da se ne storé potrebne varstvene navedbe. Novejša tehnika ima v tem oziru mnogobrojne pripomočke. Popolnoma zabraniti se nezgode ne dajo, a znatno bi se pa dalo pomanjšati njih število.

Vlada je sedaj dodelala načrt zakona, ki ima po možnosti preprečiti take nezgode. Ta načrt zakona pa gotovo ne bode imel zaželenega uspeha. Sestavljen je popolnoma na napačnem stališču. Zasnovan je na napačnem mnenju, da le delavci sami zakrivijo vse nezgode. Lastniki ali vodstvo rudnika ni nikdar ničesa krivo, temveč le delavci, katerim se preti z globami ali zaporom.

Načrt zakona ne jemlje v poštev, da je mnogih nesreč v rudnikih baš to krivo, da se jemlje v delo tudi v najbolj nevarne kraje večkrat navadni kmetijski delavci, ne pa rudarji, ker je to ceneje. Tak delavec seveda ne zna ravnati z varnostnimi napravami. Gotovo bi ne bilo polovica nesreč, ko bi vsako rudarsko vod-

stvo gledalo, da ima le dobre delavce in toliko ne gledalo na ceno.

Druga stvar je tudi, da se v rudnikih predolgo dela in se dovoljuje delati še preko normalnega delavnika. Delavec, ki dolgo dela in je ves truden, tudi ne bode mogel na vse tako paziti, nego drugi. In tudi to v gotovih slučajih utegne biti povod nezgode.

Tudi se načrt ne ozira na to, če so tudi dali lastniki rudnikov ali premogokopov napraviti potrebne varstvene navedbe. Če tudi je to glavna stvar in bi se moralo uvesti strogo nadzorstvo, da se v tem oziru zares vse stori, kar je mogoče.

Seveda to stane denar in tega ne marajo dati lastniki rudnikov. Vidi se, da se je vlada pri sestavljanju tega načrta ozirala le na interese delodajalcev. Pri rudnikih se v Avstriji še mnogo manj stori za delavce, nego v tovarnah. To prihaja od tod, ker imajo rudnike razni visoki plemenitaši, kateri igrajo še vedno veliko ulogo v avstrijski politiki. Drugi tovarnarji imajo le bolj zagovornike na levici, posestniki rudnikov jih imajo tudi na desnici. Stanje rudarskih delavcev se zatorej ne zboljša, dokler se temeljito ne premene razmere v našem parlamentu.

Poučne stvari.

Smolna drevesa. Izmej evropskih dreves dá največ smole črni borovec. Močno drevo daje na leto po 4 kilograme smole. Prvo leto je najizdatnejše. V smoli tega drevesa je 70 % trdnih snovi in 30 % terpetinovega olja. Pa tudi japonski črni borovec dá dosti smole. Veliko smole in zlasti terpentina ima tudi ameriški borovec, a sedaj ga za pridobivanje smole ne rabijo dosti.

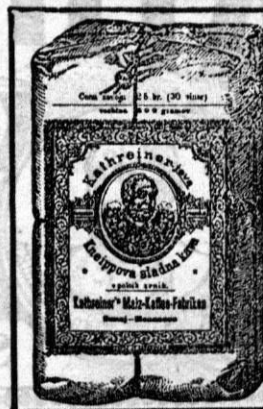
Sajenje dreves. Kadar se drevesa presajajo, glej na to, da drevo pride na svojem novem mestu ravno tako globoko v zemljo. Samo, če je zemlja posebno rahla in strma, ter se je bati, da bi drevesce ne stalo, naj se nekoliko globokeje vsadi. Če je pa zemlja mokra, se pa naj drevo nekoliko manj globoko vsadi, nego je prej stalo.

Mleko kuhaj! Navadno se misli, da je sveže nekuhan mleko zdravo, v resnici pa temu ni tako. Večkrat si je s takim mlekom že kdo bolezen nakopal, zlasti jetiko. Seveda, če bi krave bile popolnoma zdrave, bi mleko bilo zdravo, a koliko krav je tuberkuloznih. Prigodili so se tudi že slučajji, da je kdo od svežega mleka tudi takoj hudo zbolel in umrl. Zato se priporoča, da se mleko pije kuhano.

Nova golazen na vinski trti se je pokazala po vinogradih na Goriškem, ki razjeda trtno listje. Golazen je črna in podobna hroščem. Merčes se loti tudi ameriškanskih trt.

Loterijske srečke.

Gradec, dné 13. julija:	20, 18, 86, 44, 35.
Trst, dné 6. julija:	23, 57, 68, 35, 24.
Dunaj, dné 3. julija:	57, 68, 76, 19, 48.
Praga, dné 10. julija:	26, 15, 43, 9, 29.
Line, dné 6. julija:	29, 61, 73, 76, 68.
Brno, dné 17. julija:	4, 61, 51, 55, 67.

Pozor!

Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri nakupu sladne kave. Dobičkalni ljudje še vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bele izvorne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava in okusna primes k bobovi kavi, natorni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.

Vizitnice

priporoča „Národní Tiskarna“.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE.

Najboljše kakovosti, blagodejen,
oživljajoč, krepien in zlasti sredstvo
za vzbujanje teku je

Marijaceljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri
zabasanji, skazenem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden
zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odraslene in
otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju.
— Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
križu, negah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se
dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(14—29)

Tržne cene v Ljubljani

17. julija t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 50	Špeh povojen, kgr.	64
Rež,	6 20	Surovo maslo,	68
Ječmen,	6 20	Jajce, jedno	22
Oves,	6 80	Mleko, liter	10
Ajda,	6 80	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8 —	Telečje	58
Koruza,	7 70	Svinjsko	66
Krompir,	3 —	Koštrunovo	40
Leča,	10 —	Pisaneč	40
Grah,	10 —	Golob	16
Fizol,	11 —	Seno, 100 kilo	160
Maslo, kgr.	88	Slama,	178
Mast,	66	Drva trda, 4 metr.	720
Špeh frišen	58	mehka, 4	51

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—14)

priporočam slavnemu občin-
stvu in prečastiti duhovščini
svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih po-
dob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo
stroko spadajoče predmete
na pr. stekleno, porcela-
nasto belo in rujavo
prsteno blago, raznovrstne
svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave
kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere
imam samo jaz v zalogi na Kranjsko.

Prevzemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah
ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Zdravje in moč
Kathreiner
Vod.

CASNI DIPLOM
1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite
le izvirne zavojke s imenom
„Kathreiner“.

Kot andomestilo na bobove kavo se priporoča
gozdnarstvih senškan, otrokom in bolnikom

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod
v celih zrnih,
ki se ne daje posarejati.

Se dobi povsod: ½ Kile za 25 kr.

Najokusnejša, edina zdrava in ob
najcennejši priliki k bobovi kavi